

לדופקי בתשובה

בס"ד
עשיק פר' ויקרא
שנת תשי"ע לפ"ק
שנה ח'
[כל הזכויות שפירות]

העזרת האורות יתקבלו בתשרי
אצל העורך הר"ר שלמה זרד קליין
מס' הפסק' 00442071836956
07727197313
המחיר: חבית "ניגול תורה"
ש"י בהמ"ד דחסידי בעלזא
(קילוד דר) לונדון י"ד
בנשיות. כ"ק מרן אומ"ר שליט"א

ונעתיק כאן מה שציין בזה בס' הנפלא בדיקת חמץ וביעורו (פ"ב הע' כ"ה) וממנו הועתק גם בס' לאמיתה של תורה (על הל' פסח עמ' ע"ד - ע"ה). (א) בדף י' ע"ב איבעיא ולא איפשיטא לגבי ככר שבבור אם חייבוהו להוריד סולם ולהעלותו משום דזימנין נחית בעה"ב למיעבד צורכי' ויש לחוש שמא יירד בתוך הפסח וימצא הככר ויאכלנו, או דלא חיישי' לזה דכיון שיורד בבור רק לעיתים רחוקות אין לחוש שיוזמן לו לירד בתוך הפסח, וקיי"ל בזה בשו"ע תל"ח סעי' ב' לקולא שאין צריך להעלותו אלא מבטלו בלבו ודיו. (ב) גמ' ח' ע"א וש"ע ס' תל"ג סעי' ז' - חור עמוק בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטלו בלבו ודיו, והיינו אפי' כשיודע שיש שם חמץ כמש"כ במשנ"ב סקכ"ט. (ג) עוד אופן מצינו בגמ' דף ו' ע"א, בחמץ תחת אוצר, ונתבאר בארוכה בשו"ע ס' תל"ו סעי' א', עיי"ש כל פרטי הדינים בזה. והנה באופנים אלו לכ"ע אינו כמבוער מה"ת וגרע ממופלת קטנה דלעיל, דהתם במפולת אמרנו דאפילו כשיפנהו לא יחטט אחר החמץ ולא יגיע עוד אליו לעולם. אבל ככר שבבור סופו להגיע אל החמץ כשירד לבור וא"כ לא נפקע מבעולתו, וכן חור שאפשר להגיע אל החמץ ע"י מקל וכמו"כ אפשר שיתגלגל לחוץ א"א לומר שהוא כמבוער מה"ת, אלא צריך בהן ביטול מה"ת, וכן מתבאר מדברי רבינו דוד י' ע"ב גבי ככר בבור, אלא דגם חכמים הקילו באופנים אלו שאין צריך ביעור אחרי שביטל, והטעם שכיון שהוא טירחא וגם חשש אכילה ליכא כ"כ שרחוק הדבר שיגיע אל החמץ בתוך הפסח - לא חייבו לבער, כמבואר בל' הגמ' י' ע"ב דכולי האי לא אטרחהו רבנן היכא דלא עבידא דסלקה מנפשה וחשש האכילה רחוק.

ומ"מ באופנים אלו של חמץ בבור ובחור, יש להחמיר לשפוך על החמץ חומרים הפוסלים אותו מאכילת כלב, עפימש"כ בשו"ע תמ"ב סעי' ו' ו"אם יש חמץ בסדק שאינו יכול לחטט אחריו יטיח עליו מעט טיט", ועי' ס"ז סק"ב שכתב בתוך דבריו דדין זה הוא לחומרא בעלמא דמדינא כיון שאין יכול לחטט אחריו הו"ל כנפלה עליו מפולת, (ומעין זה בשו"ע שם סעי' י"א "עריבות שלשין בהן חמץ אין לסמוך על מה שרוחצים אותן בחמין ומנקרין החמץ מהן כי א"א לנקרן כו', וצריך ליתנן במתנה לא"י או לטוחן בטיט" וכו', מיהו אפשר דהתם חמיר טפי שיש לחוש שידבק במאכל שישתמש באותו כלי בפסח), ויש ללמוד מכאן דבכל אופן שקשה להגיע אליו ופטרין מלבער מ"מ לחומרא יש לטוח בטיט או לשפוך עליו חומרים הפוגמים ופוסלים מאכילת כלב שג"ז מועיל שלא יבוא לידי אכילה כלל, (דאע"פ שגם חמץ שנפסל לכלב אסור לאכלו משום דאחשבי' מ"מ מותר להשהות חמץ שנפסל לכלב דלא חיישי' שיטלו לאכלו, וגם אם על צד רחוק יתגלגל מאליו לתוך מאכל אין בזה איסור דכיון שלא נתכין לאכלו אין כאן אחשבי' ודומיא דס' תמ"ב סעי' י' ומ"ב שם).

ולאור האמור נלמד, כי חמץ שנתגלגל תחת ארון כבד שאינו עשוי להעבירו ממקומו בעומק שא"א להגיע אליו בידים, (כגון שנפל החמץ בין גב הארון לכותל הבית, או שנפל בין תחת הארון לקרקע הבית ואין שם מגירה שאפשר להוציאה ולהגיע אל החמץ בקל), מבטלו בלבו ודיו. דפשוט דארון כבד כזה הוי כמפולת, שקרוב לודאי שלעולם כבר לא יגיע אל החמץ המונח שם.

ומכאן גם, לגבי כסאות המורכבים מחלקים מוברגים ובמשך השנה נופל חמץ בין החלקים באופן שאי אפשר להוציאו מבלי לפתוח הברגים וכן חמץ הנופל לתוך מיתקני הסקה [רדיאטורים] בעומק שאין יד אדם מגעת שם [הכוונה לחמץ שנפל לתוך המיתקנים ממש, אבל חמץ שנפל בין המיתקנים לקיר הבית הרי אם דבר קל הוא להוריד המיתקן יש לחייב להורידו ולבער החמץ משם], וכן תחת משטח כירי גז מוברג, או תחת משטח פריז'ר מוברג, וכן צינורות של כיורי מים שנופל לתוכם חמץ, וכן כל כיוצא בזה, אין צריך לפתוח הברגים ולבער החמץ שנפל שם מאליו, אלא סומך על מה שיבטל כל חמצו בערב הפסח ודיו בכך, שכל אופנים אלו דומים לכל הפהחות לחמץ שנפל לבור או לחור עמוק שגני לי' בביטול ולא חייבו בזה חכמים ביעור כיון שטורח הוא להגיע אל החמץ וגם חשש האכילה רחוק הוא.

ומ"מ טוב לשפוך בכל מקומות אלו המנויים כאן חומרים הפוסלים את החמץ הנמצא שם מאכילת כלב וכנ"ל, ובדרך כלל ע"י שפיכת חומרי ניקוי שונים כבר נפסל מאכילת כלב.

שאלה. כסאות המורכבים מחלקים מוברגים ובמשך השנה נופל חמץ בין החלקים באופן שאי אפשר להוציאו מבלי לפתוח הברגים, האם צריך לפתוח הברגים ולבער החמץ שנפל שם מאליו.

תשובה. קיי"ל דחמץ שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמבוער, ולפיכך אין צריך לבער החמץ שנמצא תחת חלקים מוברגים. וכן כל כיוצא בזה כגון חמץ שנתגלגל תחת ארון כבד שאינו עשוי להעבירו ממקומו בעומק שא"א להגיע אליו בידים, וכן חמץ הנופל לתוך מיתקני הסקה [רדיאטורים] בעומק שאין יד אדם מגעת שם, וכן תחת משטח כירי גז מוברג, או תחת משטח פריז'ר מוברג, וכן צינורות של כיורי מים שנופל לתוכם חמץ, וכן כל כיוצא בזה, אין צריך לפתוח הברגים ולבער החמץ שנפל שם מאליו, אלא סומך על מה שיבטל כל חמצו בערב הפסח ודיו בכך.

ומ"מ טוב לשפוך בכל מקומות אלו המנויים כאן חומרים הפוסלים את החמץ הנמצא שם מאכילת כלב, ובדרך כלל ע"י שפיכת חומרי ניקוי שונים כבר נפסל מאכילת כלב וכנ"ל.

תנן במתני' פסחים ל"א ע"ב חמץ שנפלה עליו מפולת ושארין יכול להפש אחריו [דהיינו שהוא בגובה ג' טפחים] הריהו כמבוער, ובגמ' אמר ר"ח וצריך שיבטל בלבו, ודעת רוב הראשונים דמה"ת הוא כמבוער מן העולם ואי"צ ביטול ומדרבנן הוא שהצריכו ביטול שחששו שמא יפיקה הגל מאליו ויעבור או בבי' כ"ה ברש"י והר"ן שם, וכן נראה דעת הרמב"ן בחי' ו' ע"א שהביא מדברי המכילתא דנפלה עליו מפולת הריהו כמבוער ומתחילה כתב לפרש דהיינו בגל גדול שא"א לפנותו אך שוב כתב ד"ל דדין תורה אפי' באפשר לפנותו הוא כמבוער, וכ"ה מסקנת רבינו דוד. וסתימת הדברים משמע דאפי' אם בדעתו לפנות את הגל אחר הפסח מ"מ הריהו כמבוער מה"ת, והטעם צ"ל דגם כשיפנה שוב לא יחטט בין האבנים לחפש אחר החמץ הנמצא שם מחמת קושי הדבר וממילא מתייבש ממנו ונפקע מבעולתו, וכן נראה כוונת הרשב"א בשו"ת ס' ע' שבמפולת "אין בדעתו לפנות הגל ולחטט אחת"פ", והיינו דאף אם יפנה אין דעתו לחטט, והו"ד במג"א ומשנ"ב ס' תל"ז סק"יז.

אלא דחכמים חששו שמא יפיקה הגל בפסח ויתגלה החמץ ושארין יטח עליו ויזכה בו מחדש ויעבור או בבי', ולפיכך הצריכו ביטול שזו סיבה חשובה לא יתן דעתו עליו (דומיא דפירש"י ו' ב' דע"י שמבטל ליכא חשש שכשיצמא גלוסקא יתן דעתו עליו). וצ"ל דאף שנחשב שנתייבש מהחמץ ואינו עוד בבעולתו וא"כ אין שייך בו ביטול, דממילא בטל, מ"מ חכמים הצריכו שיבטלו במחשבתו להדיא כדי שעי"כ שוב לא יתן דעתו עליו כמשנ"ת.

אמנם דעת הסמ"ק סוס' צ"ח דמה"ת אינו כמבוער וצריך ביטול משום בל יטמין, פירוש כיון שיוודע שמוטמן שם חמץ ויתכן שיתגלה הרי"ו בכלל חמץ מוטמן שעובר עליו, אלא דגם חכמים לא הצריכו כאן יותר מביטול משום דטירחא היא וחשש האכילה רחוק, וכ"ה דעת רבינו מנוח פ"ג הי"א, ובמג"א תל"ג סק"יז כתב שכ"מ דעת המ"מ פ"ב הי"ד [וכ"ה דעת הב"ח תל"ג סוף סק"י והחזו"א קי"ח סק"ה בג' דיבורים אחרונים שם].

וביאור הפלוגתא, אם מצב זה תחת מפולת מביא שאין דעתו עליו עוד ומתייבש ממנו, או דכיון שיתכן שיתגלה אין כאן יאוש גמור. ובמשנ"ב תל"ג סק"ל"ח ושעה"צ שם כתב דהעיקר כדעת הראשונה דמה"ת הוא כמבוער, וממילא בדיעבד גם כשלא ביטלו לפני זמן האיסור אי"צ לפקח הגל ולבער בהגיע זמן האיסור, ובשעה"צ סקמ"ו כתב להסתפק לדעתה זו לא רק שאין צריך לפקח ולבער אלא אפשר שאין כדאי להחמיר לפקח אחר זמן האיסור, דעתה כשמכוסה הוא כמבוער מה"ת וכשיגלהו אפשר דעובר בבי' טרם שיעבר, (ועי' חזו"א קי"ח סוף סק"ה דכיון דעסיק בביעורו אין כאן ב"י, מיהו אפשר דהחזו"א לשיטתו דמפולת אינו כמבוער מה"ת וחייב לבער).

והנה מלבד הך דמפולת מצינו בגמ' עוד כמה אופנים של חמץ שקשה להגיע אליו, שגם הם דינם שדיו בביטול ופטור מביעור, ומ"מ אם אפשר יש להחמיר לשפוך על החמץ שבבור או בחור חומרים הפוסלים אותו מאכילת כלב, וכמו שיתבאר.

ידיעות נחיצות בענין ניקוי הבית מחמץ ובדיקתה

[ט]. ואין לומר שחשש זה ישנו רק במקום האכילה, דמלבד מה דנראה פשוט דלא פלוג בין מקום למקום, מלבד זה יש לחוש שבאמצע האכילה יקום וישתמש במקומות אחרים ואז אם ימצא שם איזה פירור עלול לאכלו, ונפרט פירור נקי ושלם, ולדוגמא שקד מרק קטן, וגם פחות מזה, עלול אדם להכניסו לפיו בכל מקום שנמצא כשהוא באמצע אכילה, ושוב אין לחלק בין מקום למקום⁶.

[י]. ומ"מ פחות מכזית המטונף קצת די לו בביטול ואינו חייב ביעור, שכיון שהוא מועט וגם מטונף אין דעת אדם עליו ואין בו חשש אכילה, וכל שכן פירורים המטונפים קצת שאין חייבים ביעור⁷, ולפי"ז בזמננו שנהוג לרחוץ ולשטוף כל הבית והחפצים א"כ בודאי כל הפירורים שהיו לו בביתו כבר נתטנפו ע"י הרחיצה והשטיפה, וא"כ פירורים אלו לכ"ע פטורים מביעור⁸.

[יא]. קיי"ל דחמץ שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמבוער, ולפיכך אין צריך לבער החמץ שנמצא תחת חלקים מוברגים, כגון כסאות או כגון חמץ שנתגלגל תחת ארון כבד שאינו עשוי להעבירו ממקומו בעומק שא"א להגיע אליו בידיים, וכן חמץ הנופל לתוך מיתקני הסקה [רדיאטורים] בעומק שאין יד אדם מגעת שם, וכן תחת משטח כירי גז מוברג, או תחת משטח פריזד"ר מוברג, וכן צינורות של כירי מים שנופל לתוכם חמץ, וכן כל כיוצא בזה, אין צריך לפתוח הברגים ולבער החמץ שנפל שם מאליו, אלא סומך על מה שיבטל כל חמצו בערב הפסח ודיו בכך. ומ"מ טוב לשפוך בכל מקומות אלו המנויים כאן חומרים הפוסלים את החמץ הנמצא שם מאכילת כלב, ובדרך כלל ע"י שפיכת חומרי ניקוי שונים כבר נפסל מאכילת כלב וכ"ל⁹.

[יב]. הגרשז"א זצ"ל השיב לשואלים אודות ההנהגה הרצויה בנקיון הבית לקראת הפסח, שאם כי ע"פ ההלכה נמסרו לנו כללים ברורים ואין חיוב כלל להוסיף עליהם, מכל מקום כבר נהגו אמותינו מעולם להרבות יותר בעסק זה כמו שהזכירו כבר הראשונים, וידועים דברי הרדב"ז (בשו"ת ח"ג סי' תקמ"ו) שחיפש טעם לחומרא דחמץ וסיים: "על כן אני סומך על מה שארז"ל במדרשות כי חמץ בפסח רמז ליציה"ר והוא שאור שבעיסה ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו ואפילו כל שהוא לא בטיל", וטרח זה גם מועילה להחזיר בלבבות חומר איסור חמץ, לכן יש לנשים לעשות כמנהגן, ואף האנשים יסייעו בידן כפי הצורך, ויכלכל כל אדם מעשיו בהשכל ובישור¹⁰.

[יג]. ונשאלת השאלה אם מדיחים ומנקים היטב הכל לפני הפסח, מה בודקים בליל י"ד? ו"ד? והשיב הגרשז"א: דבליל י"ד בודקים ומבחינים היטב אם כבר ניקו כל מקום ופינה מחמץ¹².

ונסיים לדברי שו"ת מן השמים (סימן ע"א) וז"ל: "הן אמנת חפצתי בטוחות וצסתוס חכמה תודיעני מלות מלה ומלות חמץ הרי הם המלואות שניתנו לישראל תחילה וקבלום עליהם צאהצה וחיצה והחמירו זהם בכלליהם וצפרטיהם, הלל תראה שהחמיר הכתוב צחמץ שלא יראה ולא ימנא מה שאין כן בכל האיסורין שצתורה חוץ מעצודה וזה שכתוב זה לא תצא תועבה אל ציתך וכל המאריך צדקדוקיהם מאריכין לו ימיו ושנותיו" ע"כ.

[א]. איסור בל יראה ובל ימצא מן התורה שיעורו בכזית חמץ או כזית שאור¹.

[ב]. אך גם פחות מכזית יש בו חובת ביעור, יש אומרים מן התורה משום איסור חצי שיעור, ולכל הפחות חייב ביעור מדרבנן מחשש שמא ישכח ויאכלנו, וגם אם ביטלו והפקירו עדיין חייב ביעור מדרבנן².

[ג]. ולענין פירורים קטנים שאין דעת אדם עליהם כלל ובטלים מאליהם ואין בהם ב"י מה"ת, נחלקו הפוסקים אם חייבים בביעור מדרבנן, שיש שחייבו לבער אפילו כלשהו של חמץ, דהרי"ז כחמץ של הפקר הנמצא בביתו של אדם שחייב ביעור מדרבנן, והטעם שמא ישכח ויבוא לאכלו³, והא לך לשון הרא"ש (פסחים פ"ג סי' ב') שכתב "ולא הארכתי לבאר ולכתוב שיטת רש"י ור"י (בדין פחות מכזית), לפי שישאל קדושים הם וגוררין ומבערין כל חמץ הנמצא אפילו כל שהוא ואפילו אם נדבק בכותלי הבית" (ועי' גם בשו"ע סי' תמ"ב סעי' ו').

[ד]. ויש לבאר כי דבר ברור הוא כי במקומות שמשתמשים עם חמץ בתדירות במשך כל השנה כגון כלי האכילה למיניהם, שולחנות וארונות מטבח, השייש, המקרר, הכיורות והברזים, וכדומה, עליהם לא נצרכה תקנת הבדיקה לחפש לאור הנר אם יש שם חמץ, שהרי בודאי יש שם חמץ ודיבוק חמץ; ועוד, שאם ישתמש בכלים ומקומות אלו לאכילה בפסח עלול משהו מהחמץ להיכנס ולהידבק לתוך המאכל מאליו, וחשש זה קיים אפילו לגבי פירורים קטנים שאינם נקיים אם יישארו בהם; ולפיכך בכלים ומקומות אלו החיוב הוא לנקותם ע"י שפשוף היטב וגם לנקר בחורים ובסדקים שלהם, עד שלא יישאר בהם אפילו חמץ כלשהו, לא שום דיבוק ולא שום פירור קטן אפילו שאינו נקי. וכמנהג כל ישראל, וכלשון הרא"ש הנ"ל⁴.

[ה]. אלא, עיקר תקנת הבדיקה נצרכה על מקומות שאין אוכלים ומשתמשים שם עם חמץ ואין חמץ מצוי שם, שאעפ"כ חששו שמא הגיע לשם חמץ באקראי וחייבו לבדקם, וזה כולל כל המקומות שעלולים להגיע שם באמצע אכילה, וכל מיני חפצים העלולים לבוא במגע עם חמץ. ואע"פ שאין לחוש שחמץ שנמצא במקומות אלו יכנס מאליו לתוך מאכל שהרי אינו מצוי שאוכלים שם, מכל מקום חששו שמא כשימצא חמץ בפסח במקומות אלו ישכח ויאכלנו כמו שהוא במקום שמצאו.

[ו]. ומקום שמכניסים בה חמץ מיקרי מקום שמשתמשים שם בחמץ באמצע הסעודה, אבל מקומות שלפי הרגילות אין הדרך להכנס שם עם חמץ אין צריך בדיקה, וכמו דאמרי' בגמ' (ח' ע"א) דאוצרות יין צריכים בדיקה דאין קבע לשתיה, אבל אוצרות שמן אין צריכים בדיקה שיש קבע לאכילה, ופרש"י יודע הוא כמה שמן צריך לכך וכך בני אדם ומביאו קודם סעודה ואין צריך לעמוד מן השלחן ולהביא, אבל יין אין קבע לשתיה וכו'.

[ז]. ולכן ארונות בגדים שמכניסים לשם רק בגדים מכובסים מחמץ אינם צריכים בדיקה, שאין הדרך להתלבש באמצע סעודתו, אבל ארונות של מגבות מיקרי מקום שמכניסים בו חמץ. ולהיפך ארונות בגדים של תינוקות מיקרי מקום שמכניסים בו חמץ כיון שהדרך שגם באמצע הסעודה מחליפים בגדי התינוקות כשיש צורך בהם⁵.

[ח]. אך גם במקומות אלו אין חובת הבדיקה אחרי חתיכות ופירורים גדולים בלבד אלא אף אחרי פירורים קטנים נקיים שגם בהם חששו חכמים שיבוא לאכלם, ואל יאמר אדם איני אוכל פירורים וא"כ למה אני חייב לבערם, דזה אינו טענה כלל, דאה"נ דשלא בשעת אכילה אין לך אדם שיטול פירורים קטנים ויברך עליהם לאכלם, אבל הלא כשכבר עומד באמצע אכילתו מעשים בכל יום שתוך כדי אכילה אדם נוטל פירורים ואוכלם והריהם בכלל החשש.

⁶ עי' בכ"ז בהספרים שצויין לעיל.
⁷ מ"ג תמ"ב סק"י ומ"ב סק"ג ומקורו ביראים המובא בב"י.
⁸ עי' בזה בס' ברכת מועדיך הנ"ל.
⁹ הארכנו בביעור הלכתא דא בגליין זה עמוד א'
¹⁰ הליכות שלמה הנדמ"ח מועדים ח"ב פ"ה ארחות הלכה הע' 7.
¹¹ וכבר כתב הפתחי תשובה בשם תשו' עמק הלכה (סי' קכ"ח) על מה שכתב הרמ"א בס' תלב סעיף ב' דנהגים להניח פתיתי חמץ במקום שימצאם הבודק, ומיהו אם לא נתן לא עיב, והיינו משום דהברכה הוא על החיפוש אם ימצא חמץ ואם לא מצא לא מעכב. "לדידן חובה להניח פתיתין משום חשש ברכה לבטלה דנהגין כמו שכתב הרמ"א לקמן דצריך לכבד חדריו קודם הבדיקה ושוב אין הבדיקה חיובית" עכ"ל, והועתק דבריו בשעה"צ שם (סק"ב) בשינוי לשון קצת. וכן פוסק למעשה הגר"ש אלישיב שליט"א [כמו שמובא בהגש"פ הגריש"א עמ' 15-16] והוסיף עוד חידוש דלפ"ז אין שום ענין למהר לחזור לבית אחר מעריב כדי לעשות בדיקת חמץ, כיון שעדיין לא הניח הפתיתים ואין כאן חמץ...
¹² הליכות שלמה שם סעי' א' וגי'ש דבה"ל אות כ"א דלדינא לא חיישי' לדברי העמק הלכה הנ"ל, דגם אחר הכיבוד אכתי לא נפטר מן החיוב לבדוק אור לארבעה עשר, כלומר לבחון היטב אם באמת ניקו כל המקומות.

¹ גמ' ביצה ז' ע"ב.
² יש בזה מחלוקת גדול בראשונים ואחרונים, ולא נוכל להאריך כאן בזה, ורק נציין לספרי האחרונים שמאספים השיטות בזה, עי' בס' בדיקת חמץ וביעורו פ"ב ובמילואים, ספר ברכת מועדיך על הל' פסח סי' ה', והגש"פ מנחת אשר – יו"ט, עמ' רפ"ח.
³ עי' חיי אדם כלל ק"ט סעי' ו', ובס' מחנה ישראל לחתמ"י חיים פ"י, וחזו"א קט"ז סק"ג ד"ה והגו"א, בנט"ג בתשו' שבסוה"ס, ובקובץ אור ישראל גליון ל"א עמ' קכ"ז, ובספרי המלקטים שצויין לעיל, ומחמת האריכות שיש בזה לא נוכל להעתיקם, ורק נעתיק לשון הרוקח בהל' בדיקת חמץ סי' רס"ו שכתב וז"ל: כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן, והולך לחפש פירורין ע"כ.
⁴ ועי' מעדני שלמה מהגרשז"א, עמ' ג'.
⁵ פשוט עפ"י המבואר בשו"ע ובפוסקים, וכ"כ בס' חוט שני הל' שבת ח"ב בקובץ ענינים שבסוה"ס.